

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasanın 98. İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

G. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Reis RS Enerji Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş tarafından, Rize İkizdere ilçesi, Dereköy köyü mevki, Kabahor Deresi üzerinde, İkizdere-Dereköy HES projesinin yapılması planlanmaktadır. Projeye ilişkin, 28-11-2023 tarihinde Halkın Katılım Toplantısı (HKT) düzenleneceği duyurulmuştur. Doğal sit sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı içerisinde kalan alanda yapılacak projenin inşasının 2 yıl 3 ay sürmesi planlanmaktadır. Ekonomik işletim süresi ise 49 yıl olarak belirlenmiştir. Kabahor Deresi üzerinde yer alan proje için 22-6-2023 tarihinde de yapılması planlanan HKT, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından iptal edilmişti. İkizdere Vadisi, 13-08-2020 tarihinde kısmen Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve kısmen "Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmiştir. Dünyada öncelikli korunacak 200 ekolojik bölgeden biridir. Elektrik üretim tesislerinin yapım ve işletilmesinin özel sektöre bırakılması ve YEKDEM uygulamasıyla Doğu Karadeniz'de plansız, doğayı ve bilimi yok sayan bir anlayışla çok sayıda hidroelektrik santral kurulmuştur.

HES'lerin kurulduğu alanda su varlıklarının kullanımı 49 yıllığına şirketlere devredilmektedir. Akar suların şirketler tarafından kullanılması, halkın su hakkını engellenmekte, vadilere küçük kollardan gelen su yaz aylarında tamamen kurumakta, vadilerdeki ekolojik denge bozulmaktadır. Suda yaşayan bütün canlıların, hayvanların yaşamı tehlikeye girmekte, doğal yaşam yok olmakta, tarımsal üretim yapılamaz hale gelmektedir. HES'lerin neden olduğu iklim krizi nedeniyle Karadeniz Bölgesi'nde meydana gelen seller nedeniyle can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Birçok insan, HES'lerin neden olduğu yıkımlardan dolayı yaşam alanlarından göç etmek zorunda kalmıştır. Su varlıklarının yok olmasının yanı sıra projelerin yapılacağı alanda HES için açılacak yollarda patlatılacak dinamitler, kesilecek milyonlarca ağaç telafi edilemeyecek ekolojik yıkımlara neden olacaktır. İkizdere Dernekler Federasyonu ve yöre halkı; Kabahor Deresi'nde canlı hayatının biteceğini, yeryüzünün cenneti olan vadinin yok edilmeye çalışıldığını açıklayarak, vadinin doğasını bozacak projeye karşı mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceklerini belirtmişlerdir.

Bu bağlamda;

1- Kabahor Deresi üzerinde yer alan İkizdere-Dereköy HES projesinin 22-6-2023 tarihinde de yapılması planlanan HKT iptal edildiği halde tekrar gündeme alınmasının gerekçesi nedir?

2-HES'lerin, insanların suya erişimlerini engellediği, ormanlara, tarımsal alanlara, korunacak alanlarına zarar verdiği ve sel gibi afetlere, can ve mal kayıplarına neden olduğu dikkate alınarak İkizdere-Dereköy HES projesi iptal edilecek midir?

3-EDPK verilerine göre İkizdere Vadisi'nde 26 HES projesi olduğu, enerji htiyaçı olmadığı bu projenin rant amacıyla yapımına izin verildiği iddiasına ilişkin açıklamanız var mıdır?

4-Karadeniz'de HES'lere bağlı yaşanan heyelanlar gibi telafisi olmayan felaketlerin, plansız ve bilimsellikten uzak, çevresel etkileri göz ardı edilerek yapılmalarından kaynaklandığı görüşlerine ilişkin Bakanlığınızın yaptığı bir çalışma var mıdır?

5-Projenin tarımsal alanlara ve orman alanlarına vereceği zararlar için ilgili kurumlarla işbirliğiniz var mıdır?

6-İkizdere'de HES'lerin göç gibi neden olduğu sosyal ve kültürel etkiler üzerine bir araştırma yapılmış mıdır? Varsa kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

7-HES'lerin bulunduğu alanda elektrik iletim hatları nedeni ile oluşacak elektrik ve manyetik alanların çevre ve halk sağlığı üzerinde olumsuz etkileri üzerine yapılmış bir çalışmanız var mıdır?

8-HES projesinin ekonomik getirisi, doğaya, canlılara ve insan yaşamına verdiği zararları telafi edecek midir? Uzun vadede HES projelerinin ekonomik ömürleri tamamlandığında çevrenin, doğanın eski haline getirilmesi için ilgili bakanlıklarla işbirliğiniz ve geliştirdiğiniz bir proje var mıdır?